

Länsstyrelsen
Västernorrland

Bevarandeplan Natura 2000

Trysunda SE0710056

Foto: John Granbo

Namn:	Trysunda
Områdeskod:	SE0710056
Områdestyp:	SAC 2011-03
Areal:	1052 hektar
Skyddsform:	Naturreservat
Kommun:	Örnsköldsvik
Tillsynsmyndighet:	Länsstyrelsen i Västernorrlands län
Koordinat:	700698/165094
Karta:	19I 0J, 19I 1J, 19J 1A
Ägarförhållanden:	statligt
Uppdaterad:	2018-11

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

1. ALLMÄNT OM NATURA 2000	3
1.1 Allmänt om bevarandeplanen.....	3
2. GRUNDER FÖR UTPEKANDE	3
2.1 Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet	3
3. BEVARANDESYFTEN OCH BEVARANDEMÅL.....	4
4. OMRÅDESBESKRIVNING.....	5
4.1 Allmän områdesbeskrivning	5
4.2 Intressanta arter i området, ej med i art- och habitatdirektivet.....	5
5. EKOLOGISKA FÖRUTSÄTTNINGAR	6
5.1 För området i dess helhet	6
5.2 För ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet.....	6
6. HOTBILD MOT NATURA 2000-OMRÅDET	10
7. BEVARANDEÅTGÄRDER.....	11
7.1 Områdesskydd.....	11
7.2 Skötsel	11
8. BEVARANDESTATUS	11
9. UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL.....	12
10. REFERENSER	12
11. KARTOR	13

1. Allmänt om Natura 2000

Natura 2000 heter det nätverk av skyddsvärda områden som alla EU:s medlemsstater ska bidra till att skapa enligt EU:s två naturvårdsdirektiv, Art- och habitatdirektivet (Rådets direktiv 92/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter) samt Fågeldirektivet (Rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar). Syftet är att bidra till bevarandet av den biologiska mångfalden inom gemenskapen. Sverige har som medlem i EU åtagit sig att se till att naturtyperna och arterna har gynnsam bevarandestatus, dvs. att de finns kvar i långsiktigt hållbar omfattning genom att vidta bevarandeåtgärder i form av skydd och skötsel. Genom 15–17 §§ Förordningen (1998:1252) om områdesskydd har EU-direktiven implementerats i svensk lagstiftning. Ett särskilt tillstånd krävs om man vill utföra åtgärder som kan påverka miljön i ett Natura 2000-område på ett betydande sätt. Som en hjälp vid arbetet med att bevara naturvärdena i Natura 2000-områden samt som ett stöd för verksamheter som bedrivs i anslutning till området ska det finnas bevarandeplaner för samtliga områden.

1.1 Allmänt om bevarandeplanen

Bevarandeplanen är det dokument som ska beskriva vad som är syftet med bevarandet av varje enskilt Natura 2000-område och som ska ange vilka bevarandeåtgärder som planeras. Bevarandeplanen behandlar områdets ingående naturtyper och arter som finns upptagna i EU:s två naturvårdsdirektiv, Art- och habitatdirektivet samt Fågeldirektivet. En viktig del i arbetet med att vidta nödvändiga bevarandeåtgärder är formuleringen av bevarandesyfte och bevarandemål för varje Natura 2000-område samt att planera och prioritera vilka bevarandeåtgärder som behövs utifrån i dagsläget kända förhållanden och hot. Bevarandesyftet utgår från 17§ Förordningen om områdesskydd som anger att länsstyrelserna ska upprätta beskrivningar av syftet samt för de livsmiljöer och arter för vilka gynnsam bevarandestatus ska upprätthållas eller återställas.

2. Grunder för utpekande

2.1 Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

Området är utpekade att ingå i nätverket Natura 2000 enligt art & habitatdirektivet mot bakgrund av att det inom området finns i direktivet ingående naturtyper varav västlig taiga, lind-lönnskogar i sluttningar och raviner och skogbevuxen myr är prioriterade naturtyper (tabell 1). På kartan finns naturtyperna redovisade geografiskt för området.

Tabell 1. Ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

Kod	Naturtyp	Areal (ha)	Andel (%)
1220	Perenn vegetation på steniga stränder	6	0,6
1230	Vegetationsklädda havsklippor	34	3
1620	Skär och små öar i Östersjön	119	11
1640	Sandstränder med perenn vegetation i Östersjön	3	0,3
3160	Dystrofa sjöar och småvatten	0,2	0,02
7140	Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	2	0,2
9010*	Västlig taiga	40	4
9050	Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ	2	0,2
9070	Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ	3	0,3
9080*	Lind-lönnskogar i sluttningar och raviner	1	0,1
91D0*	Skogbevuxen myr	1	0,1

*) = Prioriterad naturtyp

3. Bevarandesyften och bevarandemål

Det överordnade bevarandesyftet för Natura 2000-nätverket är att bidra bevarandet av biologisk mångfald genom att bibehålla eller återskapa gynnsam bevarandestatus för de naturtyper och arter som omfattas av EU:s fågeldirektiv eller Art- och habitatdirektiv. För de enskilda Natura 2000-området är det överordnade syftet att bevara eller återställa ett gynnsamt tillstånd för de naturtyper eller arter som utgjort grund för utpekandet av området.

Natura 2000 området Trysunda är en grupp öar och skär i Höga kustens ytterskärgård. Det främsta bevarandesyftet är att bevara öarna med sin varierade miljö bestående av många olika naturtyper. I huvudsak ska området lämnas till fri utveckling under naturligt rådande processer.

Området är skyddat som naturreservat och därmed finns inget behov av ytterligare bevarandeåtgärder. I tabell 2 finns en sammanfattning av de bevarandemål som anger det tillstånd som bör råda i området för att optimera områdets bidrag till uppnåendet av gynnsam bevarandestatus på nationell, biogeografisk eller EU-nivå.

Tabell 2. Bevarandemål för ingående naturtyper

<i>Naturtyp</i>	<i>Bevarandemål</i>
1220, Perenn vegetation på steniga stränder	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 6 hektar Intakta zonerings med förekomst av olika vegetationstyper, ska råda. Typiska arter ska ha ej minskande populationer. Naturlig hydrologisk regim med god vattenkvalitet ska råda.
1230, Vegetationsklädda havsklippor	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 34 hektar. Naturlig dynamik och hydrologisk regim ska råda. Typiska arter ska ha ej minskande populationer.
1620, Skär och små öar i Östersjön	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 119 hektar. Naturlig hydrologisk regim ska råda. Typiska arter ska ha ej minskande populationer. Naturlig dynamik, med zonerings av vegetation, ska råda.
1640, Sandstränder med perenn vegetation i Östersjön	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 3 hektar. Naturlig dynamik, med främst intakt markvegetation, ska råda. Typiska arter ska ha ej minskande populationer. Naturlig hydrologisk regim ska råda.
3160, Dystrofa sjöar och småvatten	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 0,2 hektar Intakt hydrologi i strandzonen och skoglig kontinuitet i omgivningen. Typiska arter ska ha ej minskande populationer
7140, Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 2 hektar. Naturlig hydrologisk regim ska råda. Typiska arter ska ha ej minskande populationer.
9010, Västlig taiga	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 40 hektar. Skoglig kontinuitet och naturlig dynamik ska råda. Mängden död ved ska över tiden utgöra minst 20 % av totalvolymen ved, dock minst 20 m3 per hektar.
9050, Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls i minst 2 hektar. Naturlig hydrologisk regim ska råda. Typiska arter ska ha ej minskande populationer
9070, Trädklädda betesmarker av fennoskandisk	<ul style="list-style-type: none"> Naturtypen bibehålls med traditionell hävd på minst 3

typ	hektar <ul style="list-style-type: none"> • Krontäckning av träd och buskar mellan 25 och 75%. • Typiska arter ska ej ha minskande populationer i området. • Förekomst av gamla solitära träd. • Förekomst av solbelysta luckor med grässvål
9080, Lind-lönnskogar i sluttningar och raviner	<ul style="list-style-type: none"> • Naturtypen bibehålls i minst 1 hektar
91D0, Skogbevuxen myr	<ul style="list-style-type: none"> • Naturtypen bibehålls i minst 1 hektar • Naturlig hydrologisk regim och skoglig kontinuitet ska råda. • Typiska arter ska ej ha minskande populationer

4. Områdesbeskrivning

4.1 Allmän områdesbeskrivning

Natura 2000-området Trysunda är en ögrupp i ytterskärgården inom Höga Kusten. På Trysunda finns en av länets bäst bevarade fiskehamnar. Fiskeläget har använts under lång tid, grundades redan på 1500-talet och byggdes ut till nuvarande omfattning under senare delen av 1800-talet. Området har också höga geologiska och biologiska värden med en säregen flora och fauna. Trysunda har även stort värde för friluftslivet med gästbrygga, vandrarhem och strövstigar. Här finns både gästvänliga sandstränder och mäktiga klippor som stupar ner i havet.

I området ingår öarna Trysunda, Trysundaholmen, Skrubban, halva Ällön, omgivande holmar och skär samt ett strandavsnitt på Klösan. Havets starka påverkan på öarna under landhöjningens gång återspeglar sig bland annat i att två tredjedelar av landytan är av havet rensolat berg. Resten täcks av klapperstensfält och andra svallade grovkorniga avlagringar med grus och sand i mindre exponerade lägen. Havets krafter har även skapat de mjukt formade hållar som är särskilt vanliga på öarnas syd- och ostsidor.

Strändernas växlighet präglas av det grova materialet, här finns endast sand-, block- och klippstränder. I större skrevor och på grundvattenpåverkad skogsmark är örtinslaget i vegetationen betydande. Cirka 27 % av öarnas yta är produktiv skogsmark med relativt svag tillväxt. Skogen har utnyttjats under lång tid för att förse fiskeläget med byggnadsmaterial, ved och betesmark. Gistvallarna runt fiskeläget har en intressant torrängsflora med flertalet kulturväxter.

4.2 Intressanta arter i området, ej med i art- och habitatdirektivet

I skrevor och mellan stenar träffar man på bl.a. östersjötåg (*Juncus arcticus*), klapperstarr (*Carex glareosa*) och strandglim (*Silene uniflora*). På strandhällarna finns bl.a. kärleksört (*Sedum telephium*) och fjällnejlika (*Lychnis alpina*). I de delar av skogen som har högre örtinslag finns bl.a. blåsippan (*Hepatica nobilis*), ormbär (*Paris quadrifolia*), skogstry (*Lonicera xylosteum*) och skogsolvon (*Viburnum opulus*).

5. Ekologiska förutsättningar

5.1 För området i dess helhet

Öarna med sin varierade natur är idag värdefulla livsmiljöer för många arter och har förutsättning att vara det så länge inte området påverkas negativt av mänskliga aktiviteter/exploatering.

5.2 För ingående naturtyper enligt art- och habitatdirektivet

1220, Perenn vegetation på steniga stränder. Steniga stränder med flerårig vegetation på de övre delarna av klapperstensstränder. Många olika vegetationstyper finns ovanför den omedelbara strandzonen. I de äldre delarna kan antingen gräs-, ljung- och risvegetation eller en vegetation dominerad av mossor och lavar utvecklas. Naturtypen är vanligen ohävdad.

Karaktärsarter: Strandkål, saltarv, strandråg, strandärt, kvickrot, röllika och strandkvanne.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- God vattenkvalitet.
- Varierad vegetation, beroende på hur exponerad stranden är för vind och vågor. Allt från nästan vegetationsfria stränder närmast havet till strandängsvegetation i de över delarna.
- Intakta zonerings med förekomst av olika vegetationstyper.
- Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna i habitatet. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.

1230, Vegetationsklädda havsklippor och 1620, Skär och små öar i Östersjön.

Havsklippor med gräs- och örtvegetation med en varierande vegetationstäckning beroende bl.a på havets påverkan. På de mest utsatta klipporna finns vegetationsfria klippavsatser och skrevor på de brantaste delarna närmast havet och gräsbevuxna klippphyllor, branter och sluttningar på de ställen där jord kunnat ackumuleras. Längre inåt landet där klipporna är mer skyddade kan ris, örter och vindpinade träd och buskar etablera sig.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus är:

- att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.
- Zonerad och varierad vegetation. Från klippor närmast havet till mer skyddade lägen, där tjockare jordlager kunnat bildas.
- Rikt fågelliv.
- Läge i förhållande till havet, geologi, morfologi och naturgeografiskt läge inverkar på denna mångsidiga naturtyp.
- Måttligt slitage från rörligt friluftsliv.

1640, Sandstränder med perenn vegetation i Östersjön. Sandstränder av boreal typ vid svagt sluttande kustlinjer formade av havets vågrörelser, med perenn vegetation. Flera av arterna är sandbindare. Ofta förekommer driftbankar med tång eller annat av kusten uppkastat

material. Naturtypen är i regel inte påverkad av slåtter eller betesdrift. Insektfaunan är särpräglad.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus är:

- att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.
- God vattenkvalitet. Ingen övergödning.
- Ingen förekomst av onormala mängder tång och alger.
- Intakt markvegetation.
- Måttligt slitage från rörligt friluftsliv.
- Rik insektsfauna

3160, Dystrofa sjöar och småvatten. Naturliga sjöar och vattensamlingar med av torv eller humussyror brunfärgat vatten. Sjöarna omges i regel av gungflyn med såväl vertikal som horisontell torvtillväxt och med en zonerings i vegetationen. Sjöarna har ett lågt pH, ofta pH 3-6.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Naturliga omgivningar med intakta strandvåtmarker och strandskog. Många av de dystrofa sjöarnas karaktärsarter är beroende av strandskogen och våtmarkerna som livsmiljö.
- Bibehållna eller förbättrade förhållanden avseende vattenståndsfluktuationer och hydrologi.
- Oreglerade förhållanden skall upprätthållas och negativ påverkan från eventuella tidigare regleringar, rensningar eller dikningar minimeras.
- En för naturtypen naturlig artsammansättning utan negativ inverkan av främmande arter eller fiskstammar.
- Naturligt näringsfattigt och humusrikt, svagt surt vatten med låg grad av mänsklig belastning avseende bl a försurande ämnen, partiklar, näringsämnen och miljögifter.
- Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna i naturtypen. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de aktuella hotfaktorerna.
- Viss andel av tjärnarna bibehålls fisklösa.

7140, Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn. Öppna eller mycket glest skogbevuxna myrar med max 25 % trädäckning och näringsfattiga miljöer. Naturtypen domineras av våtmarksarter som vitmossarter, ängsull, vattenklöver, mm.

En förutsättning för gynnsam bevarandestatus är:

- att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen
- Hydrologi och hydrokemi bör inte påverkas negativt. Detta inkluderar att torv inte oxideras som en följd av ingrepp utan endast som en eventuell följd av naturliga klimatförändringar.

- Vattenregimen i vattendragen bör vara så naturlig som möjligt.
- Täckningsgraden av botten- fält- busk och trädskikt bör inte förändras till att bli nämnvärt glesare eller tätare.
- De strukturer/formelement som finns på myrarna bibehålls. Undantaget det som kan klassas som naturliga förändringar

9010, Västlig taiga. Naturliga, gamla, barrträdsdominerade skogar i norra och mellersta Sverige samt yngre successioner som utvecklas naturligt efter brand eller omfattande stormfällningar. Med naturliga, gamla skogar menas skogar som bibehållit en stor del av den naturliga skogens artsammansättning, åldersvariation och ekologiska funktion. Dessa skogar kan ha en viss mänsklig påverkan genom exempelvis plockhuggning, men de har aldrig omfattats av större kalavverkningar. Naturtypen hyser mycket stor variation av arter allt från vanliga skogsarter till en rad hotade arter bland mossor, lavar, svampar och insekter (främst skalbaggar) mm.

En förutsättning för gynnsam bevarandestatus är:

- att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen.
- Skoglig kontinuitet. En viktig förutsättning är en kontinuitet av träd där det har skapats en naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning.
- Naturlig dynamik. Naturvärdena utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar, t.ex. stormfällningar, insektsangrepp, översvämningar och brand.
- Förekomst av substrat är en förutsättning för epifytiska lavar och svampar knutna till naturtypen, samt även för vedlevande insekter. Exempel på substrat är död ved; grenar, torrträd, lågor m.m. i olika nedbrytningsstadier, gamla och grova träd med dithörande barkstruktur. Gamla träd och lång trädkontinuitet är även viktigt för marklevande mykorrhizasvampar.
- Ostörd hydrologi i framför allt sumpskogsmiljöer, samt i angränsande myrmark.

9050, Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ är enligt definition barrskogar eller blandskogar med gran på näringsrika jordar. Lokalerna ligger ofta i låglandet, i dalgångar eller på sluttningar med finsediment och rörligt markvatten. Högorter och ormbunkar dominerar men i torrare partier är lågorter vanligare. Översilade örtrika sumpskogar på sluttande mineraljordar kan ingå. Skogen kan vara måttligt påverkad av mänskliga aktiviteter såsom kreatursbete eller plockhuggning.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- en skoglig kontinuitet med en naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik.
- den gynnsamma bevarandestatusen bör knytas an till de ekologiska krav som de för naturtypen karakteristiska arterna har, så att de kan finnas kvar och öka i antal.
- naturlig hydrologisk regim ska råda inom och strax utanför området.

9070, Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ. Naturtypen består av betade hagmarker med lövträd eller utmarksbeten med främst barrträd. Det finns en mängd med arter kopplat till naturtypen, både arter som trivs på den öppna marken och skogsarter förekommer. Äldre solitära träd förekommer liksom en rad olika buskar. Området har stora delar grässvål och öppna luckor.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Fortsatt betesdrift samt att busk- och slyröjning kommer att behövas för att undvika igenväxning.
- En kontinuitet av död ved, stora träd, buskar och öppna solbelysta gläntor.
- I naturtypen får inte förekomma gödsling (förutom från djur som betar i objektet), stödutfodring, kalkning, dikning eller insådd av för naturtypen främmande arter
- Trädskiktets täckningsgrad ska vara mellan 25 – 75%
- Restaurering av skogsbetet bör ske för att uppnå gynnsam bevarandestatus.

9080, Lind-lönnskogar i sluttningar och raviner. Blandskog med lind, ask, alm och lönn på sluttande marker, exempelvis skredmarker, eller i raviner. Skogstypen förekommer på kalkrika, men ibland även silikatrika jordar. Den omfattar både kalla och fuktiga miljöer med skuggtoleranta arter och torra, varma miljöer som domineras av lind. Typer med avenbok skall ej inräknas här.

Karaktärsarter: lönn, ask, vitsippa, svalört, harsyra, skogsbingel, trolldruva, lind, hassel, vitsippa, lundgröe och liljekonvalj.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus:

- Kontinuitet av sekundära ädellövträd som lind, lönn och alm av en varierande ålder, inklusive gamla träd.
- Förekomst av substrat är av största vikt i denna naturtyp för epifytiska lavar, mossor och svampar, samt för insekter och landmollusker. Exempel på substrat: död ved; grenar, torrträd, hålträd, lågor m.m. av olika trädslag och i olika nedbrytningsstadier.
- Gamla träd av olika trädslag.
- Grova träd av olika trädslag.
- Skogstypens naturvärden utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik vilket omfattar naturliga störningar, som t.ex. skred, ras, stormfällningar och insektsangrepp.
- Ingen påtaglig minskning av populationerna hos de typiska arterna. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på förändringar. Den gynnsamma bevarandestatusen är avhängig de ekologiska krav som arterna har så att de kan finnas kvar och öka i antal.

91D0, Skogbevuxen myr. Myrar som är skogbevuxna med barr-, bland- eller lövskog. Krontäckningen skall vara minst 25 % och högst 70 %. Naturtypen domineras av bl.a. glasbjörk, tall, gran, ris, starr och vitmossarter.

Förutsättningar för gynnsam bevarandestatus är:

- att populationerna hos de typiska arterna i naturtypen inte minskar påtagligt. De typiska arterna är indikatorarter vars förekomst indikerar gynnsam bevarandestatus hos naturtypen genom att de reagerar relativt tidigt på någon av de hotfaktorer som är aktuella för naturtypen
- Skoglig kontinuitet. En viktig förutsättning är en kontinuitet av träd där det har skapats en naturlig åldersdifferentiering och artsammansättning.
- Naturlig dynamik. Naturvärdena utvecklas i huvudsak genom naturlig dynamik, vilket omfattar störningar som t.ex. stormfällningar, insektsangrepp och översvämningar.
- Opåverkad hydrologi och hydrokemi.

- Förekost av substrat för främst mossor och kärlväxter. Exempel på substrat är död ved; högstubbar, grenar, torrträd, hålträd, lågor m.m. av olika trädslag och nedbrytningsgrad, gamla och grova träd av olika trädslag.

6. Hotbild mot Natura 2000-området

Trysunda är förutom att vara skyddat inom nätverket Natura 2000 också skyddat som naturreservat, vilket innebär att de stora hoten är undanröjda. Slitage från det rörliga friluftslivet utgör ett mindre hot mot området men kan lokalt få stor påverkan. Verksamheter och faktorer som kan tänkas påverka Natura 2000-områdets naturtyper och arter negativt visas i tabell 3. Vid beskrivandet av hotbilden för ett område kan endast nu kända problem belysas. Det är viktigt att ha i åtanke att nya hot troligen kommer att identifieras i framtiden. De hot som är av global karaktär t.ex. klimatförändringar och atmosfäriskt spridna miljöbelastningar kan inte lösas genom områdets skötsel. I övervakningsarbetet är det viktigt att i mån av resurser redovisa hur de globala problemen utvecklas på såväl objekts- som länsnivå. Tyngdpunkten för hotbilden av varje enskilt Natura 2000-objekt ligger främst på lokala hot från landskaps- till artnivå.

Tabell 3. Verksamheter och faktorer som kan påverka Natura 2000-området negativt

<i>Naturtyp</i>	<i>Hot</i>
1220, Perenn vegetation på steniga stränder	<ul style="list-style-type: none"> • Övergödning genom ökad pålagring av ruttnande alger • Kvävenedfall vilket påverkar artsammansättningen • Oljeutsläpp • Slitage och störningar orsakade av det fria friluftslivet • Exploatering tex i form av bebyggelse och bryggor
1230, Vegetationsklädda havsklippor och 1620, Skär och små öar i Östersjön	<ul style="list-style-type: none"> • Oljeutsläpp och bensinspill från båttrafik. • Naturtypen är känslig för slitage från t.ex. friluftsliv. • Exploatering som t.ex. Bebyggelse, bryggor etc
1640, Sandstränder med perenn vegetation i Östersjön	<ul style="list-style-type: none"> • Erosion, som gör att naturtypen lokalt minskar • Övergödning, som orsakar massförekomst av uppspolade fintrådiga alger. • Naturtypen är känslig för slitage från t.ex. friluftsliv.
3160, Dystrofa sjöar och småvatten	<ul style="list-style-type: none"> • Utsättning av främmande arter, eller fiskstammar kan ändra konkurrensförhållanden, sprida smitta och/eller orsaka genetisk kontaminering. • Utsläpp av föroreningar från punktkälla, tex avlopp, industri, täkt eller annan verksamhet • Kalkning av omgivande våtmarker förändrar de fysiska och kemiska förutsättningarna för strandmiljöernas naturligt förekommande arter. En zon på 100 m närmast vattnet undantagen från spridning antas minska hotet. • Åtgärder som kan påverka habitatets hydrologi, t ex dikning och dämning
7140, Öppna svagt välvda mossar, fattiga och intermediära kärr och gungflyn	<ul style="list-style-type: none"> • Markavvattnande åtgärder liksom dämning som kan påverka habitatets hydrologi och hydrokemi på ett negativt sätt, även markavvattningsföretag och dämning i närliggande våtmarks- eller fastmarksmiljöer kan ge en negativ påverkan på habitatet. • Exploatering som t.ex. Bebyggelse, etc.
9010, Västlig taiga	<ul style="list-style-type: none"> • Inga direkta hot finns i dagsläget
9050, Örtrika, näringsrika skogar med gran av fennoskandisk typ	<ul style="list-style-type: none"> • Verksamheter som påverkar hydrologin i nära anslutning t.ex. grävning och utökning av befintliga vägar.
9070, Trädklädda betesmarker av fennoskandisk typ	<ul style="list-style-type: none"> • Minskad eller utebliven betesdrift • Brist på plockhuggning medför att trädskiktet blir för tätt.

	<ul style="list-style-type: none"> • Markexploatering och annan markanvändningsförändring i objektet eller i angränsande områden
9080, Lind-lönnskogar i sluttningar och raviner	<ul style="list-style-type: none"> • Alla former av produktionsinriktat skogsbruk i anslutning till området • Invandrande gran och främmande trädslag som tex sykomorlön. • Ett ökat kvävenedfall kan förändra artsammansättningen i både fältskikt och bland epifyterna. I delar av landet kan även sur nederbörd påverka förutsättningarna för många arter.
91D0, Skogbevuxen myr	<ul style="list-style-type: none"> • Ingrepp i kringliggande vattenytans hydrologi, eller förändrad vattenregim i ett vattendrag • Spridning av till exempel aska och gödningsämnen i habitatet ger drastiska förändringar på vegetationens artsammansättning. Motsvarande spridning av kemiska substanser i habitatets närhet kan också skada habitatet genom luftburen deposition eller genom transport med tillrinnande vatten. En zon på 50 m närmast habitatet undantagen från spridning antas minska hotet.

7. Bevarandeåtgärder

7.1 Områdesskydd

Natura 2000-regelverket medför att det enligt 7 kap 28 a § miljöbalken krävs tillstånd för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka ett Natura 2000-område. Tillståndsprövningar ska utgå från hur verksamheten eller åtgärden påverkar områdets bevarandemål och möjligheten för området att uppnå bevarandesyftet.

Området är förutom att vara skyddat inom nätverket Natura 2000 också skyddat som naturreservat enligt svensk lag och har därför det rättsliga skydd som kan tänkas behövas.

7.2 Skötsel

Hällmarker och stränder samt merparten av skogsmarken lämnas för att i huvudsak utvecklas fritt där naturliga processer får råda. Den trädklädda betesmarkens naturvärden är beroende av bete för att upprätthållas. Det är därför viktigt att skogsbetet fortsätter inom området.

Sammanfattning av planerade skötselåtgärder visas i tabell 4.

Tabell 4. Sammanfattning av planerade skötselåtgärder

<i>Område</i>	<i>Skötselåtgärd</i>	<i>Tidpunkt</i>	<i>Prioritet</i>
Hällmarker och stränder samt merparten av skogsmarken	Fri naturlig utveckling	Tills vidare	1
Trädklädd betesmark	Betesdrift	Under säsong	1

8. Bevarandestatus

Bevarandestatusen för området i sin helhet är gynnsam då området är relativt opåverkat av mänskliga aktiviteter/exploatering under senare tid.

9. Uppföljning av bevarandemål

Uppföljning av naturtyper och arter sker enligt Naturvårdsverket riktlinjer för uppföljning av skyddade områden och är beskrivna i regionala uppföljningsplaner på Naturvårdsverkets hemsida. Områdesvis uppföljning kommer att ske inom ett enskilt Natura 2000 område ifall det finns faktorer som där behöver följas upp särskilt och som inte fångas upp av den regionala uppföljningsplanen. Utvärdering av gynnsam bevarandestatus för naturtyper och arter sker på biogeografisk nivå, för Västernorrlands län den boreala regionen.

10. Referenser

Art-och habitatdirektivet, Rådets direktiv 92/43/EEG an den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter, officiell svensk översättning, version 01.01.2007

Natura 2000 i Sverige, handbok med allmänna råd, Naturvårdsverkets handbok 2003:9

15–17 §§ Förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m. m.

Guvå. L, 1971, *Naturvårdsinventering i Västernorrlands län. Del 1. Ångermanland: Nolaskogsdelen.*

Guvå. L, Rönnqvist L-G 1983, *Trysunda, en ö i Höga kusten.* - Bjästa

Höga-Kusten kommittén, 1974, *Höga Kusternutredningen, huvudrapport, 1974-Vasa.*
Räntfors. J, Jasek. D.V, 1979, *Trysunda - inventering, program, skötsel av Trysunda naturreservat, Länsstyrelsen i Västernorrlands län 1979:7.*

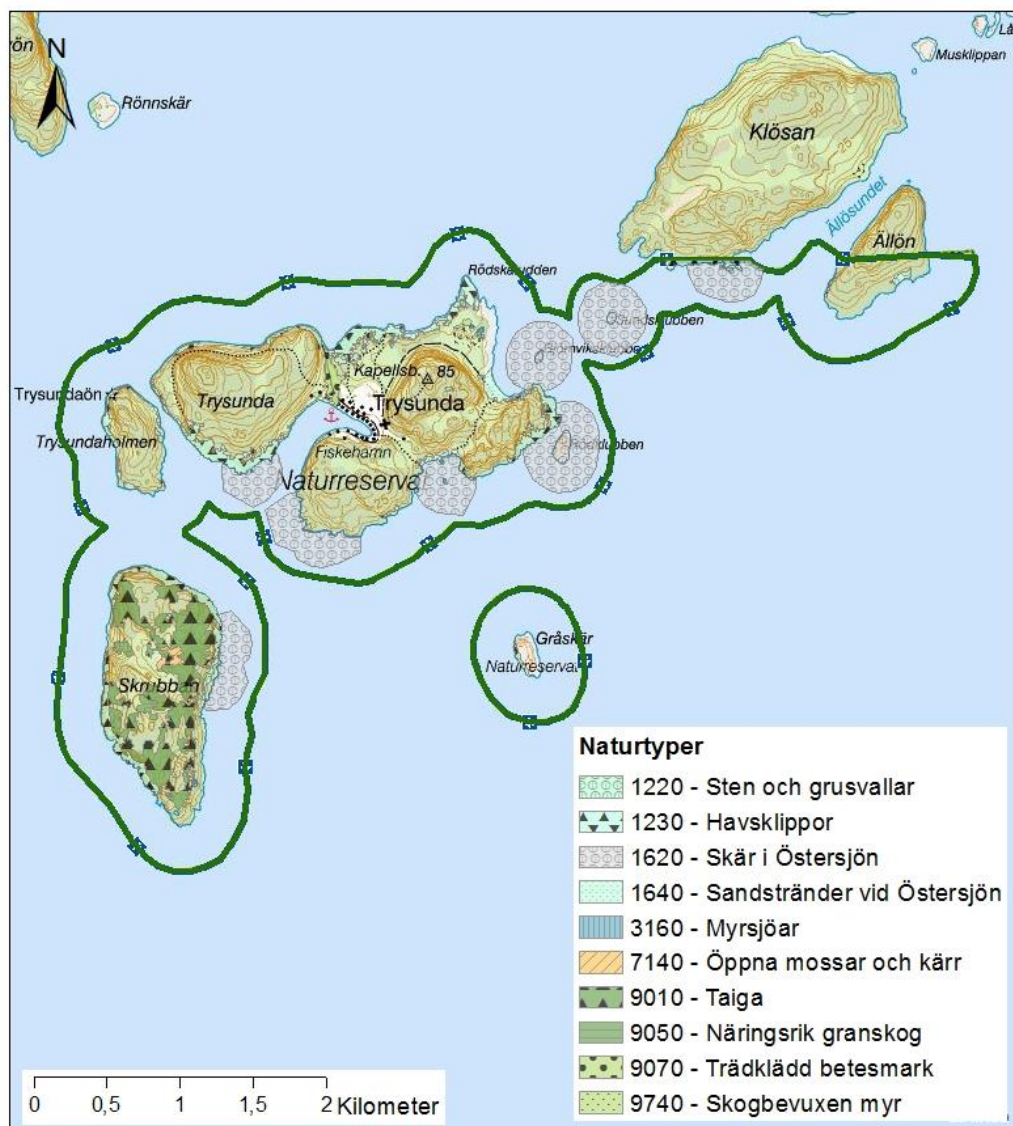
Sveriges Geologiska Undersökning, 1981, *Höga Kustens geologi* – Folder utgiven av länsstyrelsen i Västernorrlands län.

Ångermanlands ornitologiska förening, 1974, *Ångermanländska kustfåglar – inventering,* Länsstyrelsen i Västernorrlands län.

Edin. G, Holmgren. G, 1975, *Skrubban, en ångermanländs ö,* SNV PM 641.

11. Kartor

Kartorna nedan visar de ingående naturtypernas utbredning samt en översikt av området. Aktuell information om naturtypernas utbredning och arter i ett enskilt område finns på Naturvårdsverkets hemsida, kartverket skyddad natur. Observera att det är naturtypernas utbredning och förekomst i verkligheten som gäller vid en tillståndsprövning enligt miljöbalken. Det innebär att både rapporterad areal och det som framgår av naturanaturtypskartan (NNK) kan behöva säkerställas med ytterligare uppgifter, t.ex. fältinventeringar.

Natura 2000

Naturreservat

© Länsstyrelsen Västernorrland
© Lantmäteriet Geodatasamverkan